

NOS - Televisiedocumentaire Omzien in verwondering 1972
Transcriptie interview Robert Jasper Grootveld

Commentaar Op de rede van de Amsterdamse eilanden ligt de marihuana theetuin van Robert Jasper Grootveld. Eens de gangmaker van iedere belangrijke provo happening. Uit afval dat aandrijft via de grachten bouwt hij de merkwaardige ark "de Freiija". Vijf jaar na de triomfale zelfopheffing van provo klinkt bij Grootveld het onrustbarend signaal dat provo was, nog onverminderd na. Rijst de vraag of dat ook het geval is bij zijn vroegere makkers en wat belangrijker is ook nog bij de samenleving die erdoor in de war werd gebracht. Dat is om te beginnen een vraag aan de ex-antirookmagiër Robert Jasper die zich voorbereidt op een bootreis naar Zweden.

R.J. Grootveld Wat de Lowlands Weed Company doet, dat is wijzen op de overzichtelijke cultuur van de hennepplant. Je plant zelf je hennep en laat het andere. Maar goed, die Zweedse televisie die vroeg ons wat wij ervan dachten en of onze drugwetten niet veranderd zouden moeten in de zin dat Zweden daar wat aan had. Toen zei Kees Hoekert heel terecht: "Wie heeft de beste druglaws in the world?"
We have no drugproblem.
De situatie hier in Nederland is vrij gunstig, vrij gunstige situatie. Voordat wij overstroomd zijn door buitenlandse jeugd is er een bijzonder ideële situatie in Amsterdam, vergeleken met een land als Zweden wat met een straf drugbeleid en zodoende een gefrustreerde handel en zodra de handel gefrustreerd wordt dan neigt die naar de makkelijker smokkelbare pillen. Dat is zo klaar als een klontje.
Zo tracht de "Lowlands Weed Company" dus te wijzen op de hennepplant als originator van -die hele opgefokte cultus hier. Ik heb op het ogenblik m'n werk. Ik bouw een boot en die boot moet dat was ik je toen straks aan het vertellen die moet naar Zweden want we hebben het beloofd en dat is dus uitgezonden op de Zweedse televisie dat deze boot die zou volgeladen met hennep, met pure hennep, naar Zweden gaan niet speed door de lucht "speed by the airplanes" maar slow boat to Stockholm.

Commentaar Ook vijf, zes jaar geleden probeerde provo al taboes te doorbreken op het gebied van druggebruik, voorbehoedsmiddelen en milieuhygiëne.

R.J. Grootveld (archief) Het moet daar eigenlijk ook een beetje een symbool worden van een gedachte en die gedachte is dat we pollutie dus vervuiling zolang mogelijk te lijf moeten gaan met de gedachte dat het toegevoegde waarde is aan onze delta. Begrijp je wat ik bedoel?

Dick Leurdijk: Welke delta?

R.J. Grootveld : Nou, onze delta die wij bewonen, ons land dat merkwaardige land wat ontworsteld is aan de golven met een merkwaardige horizon gelijk aan de horizon van de oceaan. Deze verlande zee eigenlijk ons land. Daar hou ik mij ook voornamelijk mee bezig. De laatste paar jaar met de geschiedenis van ons land. Die fascineert mij erg en vooral de oudst bekende geschiedenis. Het ontstaan van ons land. We zijn met de deskundologie tot de spreuk gekomen "Nederland is bijna klaar". Dat is de spreuk waaronder we eigenlijk opereren. Maar die gedachte dat die mij voornamelijk geïnspireerd heeft, tot dat deze boot, dus het bouwen van dit symbool dat is de gedachte van toegevoegde waarde aan ons milieu.

Kijk, je kunt deze planken die hier liggen, die dus uit de gracht komen, die kun je beschouwen als vervuiling, is het ook natuurlijk - het rot, ratten kunnen er onder zitten, andere lege melkblikjes er tegen en dat gaat ook weer rotten en schimmelen. Dat heet globale vorm van vervuiling, een vorm van milieuvervuiling. En je kunt natuurlijk met een bord gaan lopen en naar het politiebureau aan de overkant. Als dat niet helpt kun je naar, weet ik veel, het gemeentehuis gaan of zo, of naar Den Haag, of nog hogerop je verhaal halen, maar het inspireerde mij tot die gedachte van toegevoegde waarde.

Commentaar

: De weedboot is niet het eerste ludieke optreden van deze moderne kruisvaarder. In het begin van de zestiger jaren kwam hij in het nieuws met zijn acties tegen het roken die hun hoogtepunt vonden bij het lieverdje op het Spui. De politieke filosofie van een Roel van Duyn kreeg een podium in deze happening die daardoor meer dan een ludiek gebeuren werden. De term provo bestond al enige tijd. De Groningse hoogleraar Buikhuisen gebruikte die naam al als aanduiding voor het verschijnsel van de nozems. Roel van Duyn eigende zich het woord toe en gaf er een volkomen nieuwe inhoud aan.

R.J. Groot-
veld

: Als ik eventjes terugga van wat mijn rol geweest is, dan is eerstens mijn rol dat ik in een noodsituatie in 1962 -tenminste voor mij een Psychologische noodsituatie - een afgeperst visioen kreeg. Moet je voorstellen. Ik was in '62 nog glazenwasser, schoonmaker, ik had ergens gewerkt, en ik had al die brand gehad in de tempel. Ik had dus al een grote campagne omtrent het roken gehad. De rooktempel, die was in brand gegaan en toen was er een tentoonstelling, een fototentoonstelling in een kelder "cave internationale" heette dat op de Herengracht meen ik, en toen kwam ik daar binnen. Ik was daar uitgenodigd, maar ik was te laat omdat ik nog een klusje moest doen Voor die tijd, dat had ik afgesproken, en ik kwam daar binnen en ik overzag de situatie, de zaak zat stampvol met wat men noemt de pers.

Jasper Grootveld ..... Een applaus door de pers.

Het is een pijnlijke situatie dat moet je waarmaken. En ik wist bij God niet waar ik het Over zou moeten hebben. Dus loop ik naar voren en ik denk ..... ik zal maar iets ... en ik droom eigenlijk weg. Ik kijk over de hoofden van die mensen heen naar het water van die gracht daar buiten en ik zeg "ik had vannacht een droom!" Loog ik als de pest, want ik droomde helemaal niet. Maar ik moest iets zeggen. En op dat moment ging ik eigenlijk dromen. Want toen zag ik, zo wegdromende van wat zou ik nou eigenlijk moeten zeggen, zag ik het Vondelpark. Gewoon in mijn fantasie. Ik zag duizenden Amerikaanse hippies. Nee hippies heette dat toen nog niet, hoe heette dat toch ook al weer: beatnicks naar Amsterdam komen naar het Vondelpark. 'Amsterdam is het magisch centrum van onze westerse asfalt jungle'. Zo iets dergelijks ben ik daar gaan galmen. En daar heb ik later wel spijt van gehad dat ik dat Vondelpark genoemd had, want ik dacht later toen dat gehannes bij dat lieverdje begon, toen ik dat lieverdje ontdekte en weet ik allemaal wat daar bij te pas kwam, waarom heb ik niet dat lieverdje gezegd, dan was dat veel beter uitgekomen, die profetie. Nee, maar ik had dat ook zo gezien. Pas verleden jaar zomer met die enorme sleep-in in het Vondelpark toen herkende ik dit beeld. Toen dacht ik: Ja, dit heb ik vijf jaar geleden gezien.

Dit is bekend voor mij. Dit is de vervulling van het magisch centrum Amsterdam. Dat zie ik dus in de eerste plaats. Begrijp je wel? En dan pas komt provo. In 1962 ben ik dus begonnen met gaan voortbouwen op die kreet Amsterdam Magisch Centrum hier gaat het gebeuren, hier komt het grote gebeuren hier komt weet ik wat. Straks komt Klaas. Een andere toekomstverwachting die ik projecteerde. En de wekelijkse terugkerende ja, seance bij het lieverdje op een gegeven moment. Dat moest elke week. Moest ik mijzelf opfokken tot een dermate spanning dat ik satisfactie kon geven, dat die mensen terug zouden komen. Of dat ze er zo over zouden praten dat iemand anders daar op een volgende zaterdagavond naar toe zou gaan.

R.J. Groot-
veld
(archief) : deze week heeft de Nederlandse pers met een misselijk makende middenstandsmentaliteit een anti-rookactie advertentie geweigerd. Dokter Meinsma had gezegd: "geef dit keer geen sigaretten".

R.J. Groot-
veld : Ik had toen maar een ding in mijn hoofd: ik moet dat net zolang doen totdat er een traditie gevestigd is, en die traditie het werk gaat doen. Dat de traditie van de wekelijkse zondagdienst om zaterdagavond 12 uur, dat dat buiten mij ook kan. Dat ik niet meer nodig ben als charlatangangmaker. En ja, daar zorgt de provo voor. Toen dus anderhalf jaar wekelijkse spanningen van wat moet ik nou weer doen op zaterdagavond wat moet ik nou weer voor verf op mijn gezicht smeren? Wat moet ik nou weer voor rookmanifestatie of vuur of pakje of ..... ik heb ook veel geschenken uitgedeeld bijvoorbeeld. Zo ontzettend veel foto's gemaakt bijvoorbeeld in die jaren daarvoor. En naar kwam geen letter van in de krant.

R.J. Groot-
veld : Wij zijn hartstikke rijk mag ik wel haast zeggen. We hebben veel te veel bromfietsen, televisietoestellen en roomklop-pers.

R.J. Grootveld: Wat ik je al vertelde, ik ben bezig met een studie omtrent de aard van ons volk, van ons land. Kijk, wij zijn al, ja laat ik dan niet het woord ludiek gebruiken maar, een tolerante samenleving, al vanaf de terpen volgens mij. Een terpbewoner die onderscheidt zich van de vasteland bewoner doordat die met een hoop mensen op een klein stukje grond moet zitten. En die grond die heb je allemaal zelf nog aan moeten sjouwen ook, weet je. En dat werkt natuurlijk wel een soort tolerantie in de hand **hè**, een soort vermogen, en dat hebben we nu nog. We zitten met het dichtstbevolkte land ter wereld en we hebben ermee leren leven. En ja wat heeft provo daaraan toegevoegd. Ik vraag me eerder af wat heeft provo daaraan opgerakeld, hè? En eigentijds geïnterpreteerd. Ja, veel. We krijgen hier twee ladingen Amerikaanse jonge toeristen per dag aan boord en allerlei beelden en kennis waar zij mee zitten daar krijgen wij veel kennis ook van, dat horen we vaak. Wij weten dat het woord provo een hele grote klank heeft in Amerika, onder de Amerikaanse jeugd. Nu nog steeds en met het woord provo de hele stad Amsterdam. En ze verwachten niet anders als ze hier komen dat het hier anders is dan in New York of weet ik veel waar ze vandaan komen. Zij vinden het bijzonder prettig hier, bijzonder relaxed en ontspannen en allemaal eigenlijk op een overzichtelijke schaal. Wij zijn eigenlijk één soort maquette. Nederland is een maquette. Het is een proeftuin. Er zijn niet werkelijke grote bevolkingsgroepen die **zo gevaarlijk op mekaar in zouden kunnen hakken**, zoals in de meeste andere landen. In België bijvoorbeeld, zou bijvoorbeeld ooit een volksoorlog, hè, hoe noem je dat, een burgeroorlog plaats kunnen vinden tussen de twee taalgebieden. In Nederland is dat heel anders. Dat is het ideale van ons land. Wij zijn een verzameling minderheden bij elkaar. En ja, wat heeft provo daaraan toegevoegd? Provo heeft dat misschien voor het buitenland kenbaar gemaakt. Als je in, noem eens een land, Rusland of weet ik veel, Australië misschien of Canada of Frankrijk met rookbommen was gaan gooien naar de hoogste staatspersoonlijkheid en je had jezelf anarchist genoemd en weet ik wat voor een dreigementen nog meer, dan had je sowieso jarenlang in kampen of gevangenissen doorgebracht, was onmogelijk. Provo kon alleen maar ontstaan in het ideale deltaklimaat wat ons land is. Wat volgens mij teruggaat tot op de terpen.